

บทบาทของมหาวิทยาลัยในการให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายแก่ประชาชน
กรณีศึกษาประชาชนในเขต อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์
The Role of Universities in Legal Help to People: A Case Study of
People in Muang District, Nakhon Sawan Province

ว่าที่ร้อยตรี เอกลักษณ์ นาคพ่วง *

Acting Sub Lt.Aekkalak Nakphoung

i

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายการวิจัยเพื่อสำรวจสภาพและประเมินกิจการการให้ความช่วยเหลือและแนะนำทางกฎหมายแก่ประชาชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอแก่มหาวิทยาลัย ในการให้ความช่วยเหลือและแนะนำทางกฎหมายแก่ประชาชนของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของมหาวิทยาลัยในการให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายแก่ประชาชนในเขต อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ได้แก่ประเด็นด้านการบริการวิชาการ ด้านการเผยแพร่ความรู้ทางด้านกฎหมาย ด้านการเข้าถึงแหล่งความรู้และด้านความคาดหวังในการให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากนี้พบว่าบทบาทของมหาวิทยาลัยด้านการเผยแพร่ความรู้ทางด้านกฎหมาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง บทบาทของมหาวิทยาลัยด้านการบริการวิชาการ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง บทบาทของมหาวิทยาลัยด้านการเข้าถึงแหล่งความรู้โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย บทบาทของมหาวิทยาลัยด้านความคาดหวังในการให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: บทบาท, การให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมาย

Abstract

The objectives of the research was to explore and evaluate the role of Nakorn Sawan Rajabhat University in legal assistance and advice to the people of Muang District, Nakorn Sawan Province and to propose data to the University for further legal assistance and advice to the people.

* อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

Findings were that the role of the University in legal assistance and advice to the people in Muang District, Nakorn sawan Province in the areas of academic service, the legal knowledge dissemination, the knowledge base accessibility and legal assistance expectation were at the average level. Furthermore, findings were that the role of the University in legal knowledge dissemination was at the average level, legal academic service was at middle level, data accessibility was at low level and the legal assistance expectation, by overall, was at high level.

Keyword: Role, Legal Assistance.

๑. บทนำ

ประเทศไทย ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข กลไกการดำเนินนโยบายทั้งปวงย่อมอยู่ในวิถีทางแห่งประชาธิปไตย โดยเฉพาะในด้านสวัสดิการ การเยียวยาปัญหาของประชาชนจึงพึงแก้ไขด้วยระบบประชาธิปไตยนั่นเอง เพราะวาระระบบประชาธิปไตยเป็นระบบเดียวในปัจจุบันที่เราพึงใช้ในการแก้ไขปัญหาในประเทศ และเป็นระบบเดียวที่ยอมรับหลักความเป็นธรรมของมนุษยชาติอย่างแท้จริง ฉะนั้นการก่อให้เกิดความเป็นธรรมในรูปแบบต่างๆ จึงเป็นประเด็นในการแก้ปัญหาล้มเหลวนั้นๆ การแก้ปัญหาเราจะต้องตั้งเป้าหมายว่า

๑. ต้องก่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมในรูปที่ให้ประชาชนมีโอกาสใช้สิทธิใช้เสียง และมีส่วนในการบริหารบ้านเมืองเท่าเทียมกัน

๒. ต้องก่อให้เกิดโอกาสแก่คนรวยอยู่แล้วรวยต่อไป และช่วยปกป้องคนที่จนมิให้ถูกข่มเหงเอารัดเอาเปรียบจากคนที่ร่ำรวยกว่า และสร้างโอกาสให้คนที่มีความดีโดยการสร้างเนื้อสร้างตัว เขยิบฐานะของตนขึ้นไปได้

๓. ต้องก่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม ในรูปของการเอื้อเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๔. รัฐต้องเอื้อมไปสู่ประชาชนให้มากขึ้นในรูปของสวัสดิการต่างๆ จนได้ชื่อว่าเป็นรัฐสวัสดิการ อันเป็นการปกครองในระบบสังคมประชาธิปไตย^๑

การแก้ไขปัญหาความล้มเหลวของสภาวะบ้านเมืองในปัจจุบัน เราควรแก้ไขโดยการตั้งเป้าหมายใน ๔ ลักษณะ ดังกล่าว บัดนี้ตามสภาวะบ้านเมืองปัจจุบันนั้นมาถึงจุดที่เราจะต้องเลือกว่าเราจะเดินไปในทางใด คือเลือกความรุนแรงปฏิเสธความเป็นธรรมในมนุษยชาติซึ่งการแก้ไขโดยรูปนี้อาจเห็นว่าการกระทำได้โดยง่าย และรวดเร็วหรือจะแก้ไขบ้านเมืองของเราโดยใช้ประชาธิปไตย

^๑ ธงทอง จันทรางศุ, บทบาทของมหาวิทยาลัยปิดของรัฐในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน, (วิทยาลัยการยุติธรรม: สำนักงานศาลยุติธรรม, ๒๕๔๒), หน้า ๕๖.

ใช้ความสงบยอมรับนับถือศักดิ์ศรีของมนุษยชาติ “การช่วยเหลือทางด้านกฎหมาย” นับเป็นการแก้ไขบ้านเมืองให้มีความเป็นธรรมชาติขึ้น ตามระบบการปกครองสังคมประชาธิปไตยนั้นคือความจำเป็นที่หาเหตุใดในสภาวะปัจจุบันความจำเป็นในด้านการช่วยเหลือทางกฎหมาย จึงเป็นความจำเป็นสุดยอดอย่างหนึ่ง ซึ่งเราจะต้องทำให้ได้อย่างกว้างขวาง ก่อให้เกิดมรรคผลและอย่างลึกซึ้งยังผลให้เกิดความรู้ทั่วไปในสังคมว่า บัดนี้รัฐรวมทั้งคนในรัฐจะเข้ามามีมือร่วมกันช่วยให้สังคมประเทศก้าวไปข้างหน้าด้วยความร่วมมือร่วมใจกันด้วยความเป็นธรรมในปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือด้านปัญหาเรื่องการช่วยเหลือด้านกฎหมายแก่ประชาชน สรุปได้เป็น ๓ ส่วนใหญ่ๆ คือ

๑. หน่วยงานของราชการหรือของรัฐบาล ก็มีสำนักงานคณะกรรมการรับเรื่องราวร้องทุกข์ สังกัดสำนักงานปลัดนายกรัฐมนตรี และมีกองบริการประชาชน สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี และมีหน่วยงานประชาสงเคราะห์ที่จังหวัด อำเภอ สังกัดกระทรวงมหาดไทย

๒. หน่วยงานของเอกชนก็มีสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ สมาคมบัณฑิตสตรีทางกฎหมาย สำนักอบรมกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา สมาคมนายความ เป็นต้น

๓. ระดับอุดมศึกษา ก็ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมายของชมรมต่างๆ ของคณะนิติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยต่างๆ^๒

การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนผู้ซึ่งต้องการความช่วยเหลือและไม่สามารถที่จะหาความช่วยเหลือนั้นด้วยตนเอง เพราะขาดทุนทรัพย์นั้นเป็นการทำให้หลักการที่ว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” มีความหมายอย่างจริงจังขึ้นมา ซึ่งหลักการนี้เป็นหลักสากลอันเป็นที่ยอมรับกันมานานอารยประเทศที่เรียกกันอย่างติดปากในภาษาอังกฤษว่า “Equality before the law”^๓ ซึ่งในปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชนข้อ๗และรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้บัญญัติรับรองไว้ การมีมาตรการให้ประชาชนผู้ยากไร้ได้มีโอกาสได้รับความยุติธรรมตามสิทธิที่เขาให้อยู่ในกฎหมาย ก็จะเป็นหนทางหนึ่งในการแก้ข้อกล่าวที่ว่า “กฎหมาย คือ เครื่องมือของชนชั้น ที่คนรวยจะใช้กดขี่ชนชั้นจนจน โดยวิธีการทำให้การให้ยุติธรรม เป็นกระบวนการที่ฟุ่มเฟือย มีราคาแพงและนักกฎหมายนั้นเป็นเพียงทหารรับจ้างของชนชั้นในสังคมเท่านั้น”^๔ การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนผู้ยากจนในปัจจุบันของประเทศไทยเรานั้น ดังที่ทราบกันดีอยู่แล้ว เรายังขาดหน่วยงานที่ทำหน้าที่นี้อย่างจริงจัง สถาบัน

^๒ นพพรณ จันทอง, “การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการพิมพ์ในประเทศไทย”, วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต (ครุศาสตรเทคโนโลยี), (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, ๒๕๔๔).

^๓ นภสินธุ์ มรกต, “อำนาจหน้าที่พนักงานอัยการ: ศึกษาเพราะกรณีการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือกฎหมายแก่ประชาชน”, วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๓).

^๔ นันทวัชร สุพัฒนานนท์, “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานตามโครงการเผยแพร่ความรู้และช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนของสำนักงานอัยการสูงสุด”, วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๘).

ต่างๆ ที่ทำหน้าที่อยู่ในปัจจุบันก็ยังขาดบุคลากร อาคารสถานที่ เครื่องมือต่างๆ ทั้งนี้ เพราะขาดทุนทรัพย์ในการดำเนินการให้ผลอย่างสมบูรณ์ และบทบาทหน้าที่สำคัญในมหาวิทยาลัยของรัฐคือการให้บริการทางวิชาการแก่ประชาชน ซึ่งหมายความว่ารวมถึงการให้บริการแนะนำการให้บริการปรึกษา และการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนผู้ด้อยโอกาสต่างๆ ด้วย แต่การดำเนินงานด้านนี้ของสถาบันการศึกษาทั้งหลาย ยังไม่ก้าวหน้าหรือมีผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควร เพราะมีข้อจำกัดหลายประการตั้งแต่นโยบายและการสนับสนุนที่เป็นรูปธรรมจากผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งบทกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ ที่ยังเอื้อต่อการปฏิบัติภารกิจ^๕

ดังนั้นเพื่อสำรวจสภาพการให้ความช่วยเหลือ และนำความรู้ทางด้านกฎหมายให้แก่ประชาชนผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงบทบาทของมหาวิทยาลัยในการให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายแก่ประชาชน ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนหรือ การให้บริการทางด้านวิชาการสืบไป

๒. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

๑. เพื่อสำรวจสภาพและประเมินกิจการการให้ความช่วยเหลือและแนะนำทางกฎหมายแก่ประชาชนของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

๒. เพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอแก่มหาวิทยาลัยในการให้ความช่วยเหลือและแนะนำทางกฎหมายแก่ประชาชนของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

๓. ขอบเขตของโครงการวิจัย

๑. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** ในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดประเด็นของการศึกษาเพื่อต้องการสำรวจสภาพและประเมินกิจการการให้ความช่วยเหลือและแนะนำทางกฎหมายแก่ประชาชนของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ กรณีศึกษาประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ เท่านั้น

๒. **ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง** ในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดพื้นที่ที่ทำการศึกษาเฉพาะประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์เท่านั้น ดังนั้นประชากรที่ใช้ศึกษาจึงเป็นประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไปอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Taro Yamane และนำจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้มากำหนดสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยตารางเป็นตัวกำหนดสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนประชากรที่มีอยู่

๓. **ขอบเขตด้านระยะเวลา** การศึกษาครั้งนี้มีกำหนดระยะเวลา ๑ ปี ตั้งแต่เดือน ต.ค. ๒๕๕๖ - ก.ย. ๒๕๕๗

^๕เบญจภรณ์ สมุดอินแก้ว, “ความพึงพอใจและความคาดหวังของผู้ใช้ในการใช้บริการหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ”, วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๓).

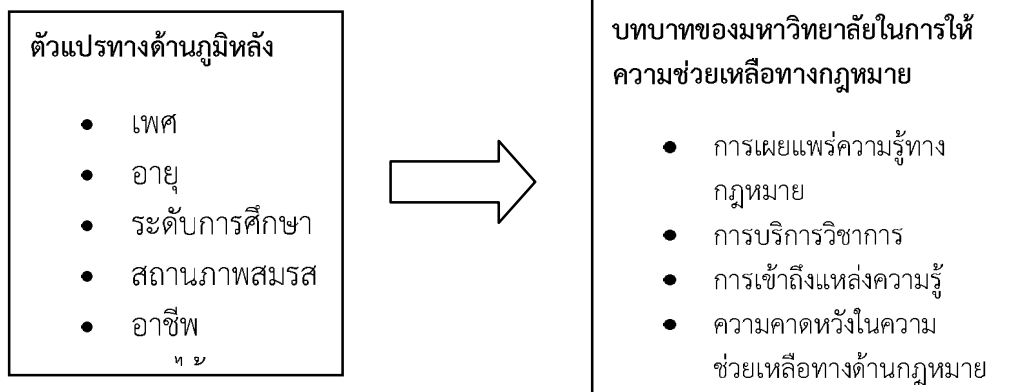
๔. **ขอบเขตด้านตัวแปร** ในการศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของมหาวิทยาลัยในการให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายแก่ประชาชน กรณีศึกษาประชาชนในเขต อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ในครั้งนี้มีขอบเขตด้านตัวแปร ดังนี้

ตัวแปรต้น คือ ตัวแปรทางด้านภูมิหลัง ๖ ตัวแปร คือ

เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ

ตัวแปรตาม คือ บทบาทของมหาวิทยาลัยในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย ๔ ตัวแปร คือ การเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมาย การบริการวิชาการ การเข้าถึงแหล่งความรู้ ความคาดหวังในความช่วยเหลือทางด้านกฎหมาย

กรอบแนวคิดในการศึกษา

๕. วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อสำรวจสภาพและประเมินกิจกรรม การให้ความช่วยเหลือและแนะนำทางกฎหมายแก่ประชาชน

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ตั้งแต่อายุ ๑๘ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๘๗,๔๐๕ คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ตั้งแต่อายุ ๑๘ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๘๗,๔๐๕ คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เกณฑ์การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% โดยใช้สูตรของ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ คือ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ตั้งแต่อายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ปี ๒๕๕๗ จำนวน ๔๐๐ คน

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาบทบาทของมหาวิทยาลัยในการให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายแก่ประชาชน กรณีศึกษาประชาชนในเขต อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยผู้วิจัยได้กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของมหาวิทยาลัยในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายประกอบด้วย การเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายการบริการวิชาการการเข้าถึงแหล่งความรู้ความคาดหวังในความช่วยเหลือทางด้านกฎหมาย

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการเกี่ยวกับการบริการให้คำปรึกษาด้านกฎหมายสำหรับประชาชน

๓. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักของสถิติมาใช้ในการวิเคราะห์แบบสอบถาม ดังนี้

๑.การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percent's)

๒.การวัดระดับบทบาทของมหาวิทยาลัยในการให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายแก่ประชาชน กรณีศึกษาประชาชนในเขต อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๕. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทของมหาวิทยาลัยในการให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายแก่ประชาชนในเขต อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ มีรายละเอียดดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๒๐ มีอายุ ๔๑ - ๕๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๕๐ การศึกษาระดับระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๕๐ มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๗๕ มีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๕๐ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ๑,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๕๐

บทบาทของมหาวิทยาลัยในการให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายแก่ประชาชนในเขต อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๘

บทบาทของมหาวิทยาลัยด้านการเผยแพร่ความรู้ทางด้านกฎหมาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๐ และเมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มหาวิทยาลัยได้จัดนิทรรศการเผยแพร่ ความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชา รองลงมาคือ ประเด็นด้านมหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมแข่งขันตอบปัญหาด้านกฎหมาย เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ส่วนประเด็นด้านมหาวิทยาลัยได้มีการแจกแผ่นพับให้ความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชน และมหาวิทยาลัยได้จัดรายการวิทยุเพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และ

อย่างไรก็ตามยังพบว่าประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มหาวิทยาลัยได้มีการจัดกิจกรรมเดินรณรงค์ให้ความรู้กับประชาชน^๖

บทบาทของมหาวิทยาลัยด้านการบริการวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๘ และเมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มหาวิทยาลัยได้จัดอบรมการอบรมให้ความรู้ทางด้านกฎหมาย รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยได้จัดสัมมนาทางวิชาการด้านการให้ความรู้ทางด้านกฎหมาย รองลงมาคือประเด็นมหาวิทยาลัยได้จัดโครงการบริการวิชาการด้านกฎหมาย รองลงมาคือมหาวิทยาลัยได้จัดกิจกรรมทางด้านกฎหมาย ร่วมกับหน่วยงานราชการภายนอก และยังพบว่าประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มหาวิทยาลัยได้จัดตั้งศูนย์บริการให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายแก่ประชาชน^๗

บทบาทของมหาวิทยาลัยด้านการเข้าถึงแหล่งความรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๑.๘๔ และเมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการเข้าขอรับคำปรึกษาทางด้านกฎหมายจากอาจารย์ของมหาวิทยาลัย รองลงมาคือเคยเข้าห้องสมุดของมหาวิทยาลัยเพื่อสร้างความรู้ทางด้านกฎหมาย รองลงมาคือประเด็นรับฟังรายการวิทยุของมหาวิทยาลัยในการให้ความรู้เรื่องเกี่ยวกับหลักกฎหมายที่สำคัญ รองลงมาคือประเด็นมหาวิทยาลัยมีตู้ ปณ. รับคำปรึกษาจากประชาชน และยังพบว่าประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือประเด็นด้านมหาวิทยาลัยมีเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางด้านกฎหมาย^๘

บทบาทของมหาวิทยาลัยด้านความคาดหวังในการให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๒ และเมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าประเด็นด้านมหาวิทยาลัยมีศูนย์รับเรื่องขอความช่วยเหลือ หรือให้คำปรึกษาทางด้านกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือการคาดหวังให้มหาวิทยาลัยจัดอบรมให้ความรู้ทางด้านกฎหมาย รองลงมาคือประเด็นด้านความคาดหวังให้มหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน รองลงมาคือคาดหวังให้มหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน และยังพบว่าประเด็นความคาดหวังให้มหาวิทยาลัยแจกเอกสารสิ่งพิมพ์การให้ความรู้ทางด้านกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

^๖ ปรียาพร ศรีมงคล, การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพและการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนในบทบาทของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพวิทยาลัยการยุติธรรม, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศาลยุติธรรม, ๒๕๔๙), หน้า ๖๕.

^๗ วิทิตา จันทน์วล, “การประเมินการให้บริการวิชาการชุมชนของสภากงเสริมการศึกษาต่อเนื่องมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ๒๕๔๗).

^๘ สุนันทา เอมะอมร, “ความพึงพอใจของผู้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน โดยสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน โดยสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน (สคช.) สำนักงานการสูงสุดในสวนกลาง”, (วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๓).

๖. ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะทั่วไป

๑) ผลการศึกษาพบว่ามหาวิทยาลัยได้จัดรายการวิทยุเพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชนนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยจึงข้อเสนอให้มหาวิทยาลัยจัดรายการวิทยุที่เพื่อให้ความรู้ทางด้านกฎหมายเพื่อตอบสนองภัยทางด้านกฎหมายแก่ประชาชน

๒) ผลการศึกษาพบว่ามหาวิทยาลัยได้จัดโครงการบริการวิชาการด้านกฎหมายนั้นอยู่ในระดับปานกลางผู้วิจัยจึงข้อเสนอให้มหาวิทยาลัยสนับสนุนเรื่องโครงการบริการวิชาการทางด้านกฎหมายลงสู่ชุมชน หรือคลินิกกฎหมายแก่ชุมชน

๓) ผลการศึกษาพบว่ามหาวิทยาลัยได้จัดตั้งศูนย์บริการให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายแก่ประชาชนนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยจึงข้อเสนอให้มหาวิทยาลัยสนับสนุนส่งเสริมการจัดทำศูนย์ หรือชมรมเพื่อรับปรึกษาทางด้านกฎหมายแก่ประชาชน

๔) ผลการศึกษาพบว่าประชาชนเคยเข้าห้องสมุดของมหาวิทยาลัยเพื่อสร้างความรู้ทางด้านกฎหมายนั้นอยู่ในระดับน้อย ผู้วิจัยจึงข้อเสนอให้สำนักวิทยบริการจัดกิจกรรมเชิญชวนประชาชนภายนอกได้เข้าศึกษาองค์ความรู้ทางด้านวิชาการเพิ่มเติม

๕) ผลการศึกษาพบว่าประชาชนเคยเข้าขอรับคำปรึกษาทางด้านกฎหมายจากอาจารย์ของมหาวิทยาลัย นั้นอยู่ในระดับปานกลางผู้วิจัยจึงข้อเสนอให้มีการจัดตั้งศูนย์การให้คำปรึกษาทางด้านกฎหมายแก่ประชาชนผู้เดือดร้อน

๖) ผลการศึกษาพบว่ามหาวิทยาลัยมีตู้ ปณ. รับคำปรึกษาจากประชาชนนั้นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ผู้วิจัยจึงข้อเสนอให้มหาวิทยาลัยจัดตั้งศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ อาจเป็นรูปแบบของการรับจดหมาย การโทรศัพท์ เพื่อปรึกษาหรือตอบข้อสงสัยประเด็นทางด้านกฎหมายให้แก่ประชาชน

๒. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรศึกษาบทบาทของมหาวิทยาลัยในการให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายแก่ประชาชนในพื้นที่อื่นภายในเขตจังหวัดนครสวรรค์

๒) ควรศึกษาบทบาทด้านอื่นๆ ของมหาวิทยาลัยในการให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายแก่ประชาชน เพื่อเป็นข้อมูลขั้นพื้นฐานในการให้บริการแก่ชุมชนท้องถิ่น

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

(๑) หนังสือ

ธงชัย ปภัสราทร. ภารกิจของมหาวิทยาลัยที่สังคมมุ่งหวัง. ของการพัฒนามหาวิทยาลัย
ทบวงมหาวิทยาลัย, ๒๕๑๗.

ธงทอง จันทรางศุ. บทบาทของมหาวิทยาลัยปิดของรัฐในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่
ประชาชน. วิทยาลัยการยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม, ๒๕๔๒

ปรัชญา เวสารัชช์. บริการประชาชนทำได้ไม่ยาก (ถ้าอยากทำ). กรุงเทพมหานคร : กราฟิค
ฟอร์แมท(ไทยแลนด์), ๒๕๔๐.

ปริญญา บุญชู. พนักงานอัยการกับงานประนอมข้อพิพาทระดับหมู่บ้าน. กรุงเทพมหานคร :
วิทยาลัยกองทัพบก, ๒๕๓๓.

ปรียาพร ศรีมงคล. การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพและการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่
ประชาชนในบทบาทของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพวิทยาลัยการยุติธรรม.
สำนักงานศาลยุติธรรม, ๒๕๔๔

ไพฑูรย์ พงศบุตร. ภารกิจของมหาวิทยาลัยด้านการให้บริการวิชาการแก่สังคม ในภารกิจของ
มหาวิทยาลัยที่สังคมมุ่งหวัง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ยูไนเต็๊ดโปรดักชั่น, ๒๕๑๗.

ภูริชญาวัฒน์รุ่ง. หลักกฎหมายมหาชน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๕.

วิชัย ศรีรัตน์. สิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทย/โครงการศูนย์กฎหมายสิทธิ
มนุษยชนและสันติศึกษา. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๔๓.

สุดา ภิรมย์แก้ว. มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
๒๕๔๑.

สุภรณ์ ศรีพหล. บทบาทของมหาวิทยาลัยในการให้บริการแก่สังคม. เอกสารประกอบการ
สัมมนาการบริหารงานมหาวิทยาลัยในประเทศไทย . กรุงเทพมหานคร : สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๒๖.

(๒) วิทยานิพนธ์

นภสินธุ์ มรกต. อำนาจหน้าที่พนักงานอัยการ: ศึกษาเพราะกรณีการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือ
กฎหมายแก่ประชาชน. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๓.

นันทวัชร สุพัฒนานนท์. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานตามโครงการเผยแพร่ความรู้และ
ช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนของสำนักงานอัยการสูงสุด. กรุงเทพมหานคร :
วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๘.

นพพรรณ จันทอง. การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการพิมพ์ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษา (ครุศาสตรเทคโนโลยี). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, ๒๕๔๔.

เบญจภรณ์ สมุดอินแก้ว. ความพึงพอใจและความคาดหวังของผู้ใช้ในการใช้บริการหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร, ๒๕๔๓.

รัชนิกร โชติชัยสถิตย์. การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและผลประโยชน์ของประชาชนโดยอัยการ : วิเคราะห์แนะแนวทางสังคมสงเคราะห์. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ๒๕๒๗.

วทีนา จันทน์วล. "การประเมินการให้บริการวิชาการชุมชนของสภส่งเสริมการศึกษาต่อเนื่องมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์", วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๔๗.

สุนันทา เอมะอมร. ความพึงพอใจของผู้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน โดยสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน โดยสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน (สคช.) สำนักงานการสูงสุดในสวนกลาง (กรุงเทพมหานคร). กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๓.

๒. ภาษาอังกฤษ

(1) Book

Applied, Study Group. In-Service Teacher Education: Developing Innovatory Strategies and Instructional Materials Bangkok: Unesco, 1980.

Berlo. David K. The Process of Communication. New York : Holt Rinehart and Winston Inc, 1966.

Roland W. Morant, In-Service Work Outside the School in In-Service Education within the school George Allen & Unwin (Publishers) Ltd, 1981.